

Ultimele trei studii (secțiunea *Studii și articole*) aparțin toate, în linii mari, istoriei politice: istoricul Sfatului Țării din Basarabia (Simona Nicoară), revolte țărănești anticomuniste în Arad (Corneliu Pădureanu), analiza instituțională a învățământului din domeniul artelor în Moldova Sovietică (Gheorghe Nicolaev). În celelalte compartimente ale volumului sunt prezentate diferite comunicări (amintim textul Ludmillei Cojiocarui), apoi sunt furnizate date despre activitatea științifică a cercetătorilor din Republica Moldova, publicate o serie de documente de arhivă și jurnalistice inedite, respectiv surprinsă implementarea unor portofolii didactice specifice învățământului preuniversitar.

În final, se poate afirma că acest demers reprezintă un pas înainte pentru spațiul cultural din republica Moldova din cel puțin două motive. În primul rând, după ani de imobilism cultural, acest proiect surprinde interesul tot mai accentuat al societății moldovene pentru propriul trecut, iar prin dezvoltarea metodologică (evidentă) a cercetării, coroborată cu pluralitatea interpretativă, este vizibilă și sincronizarea cu provocările actuale ale istoriografiei occidentale. În al doilea rând, și poate mai important, „Promemoria” reprezintă un manifest pentru reconciliere, o chestiune încă actuală în Moldova, premisele necesare realizării acesteia fiind surprinse în volum: „Nimeni nu este întru totul inocent, nimeni nu este întru totul vinovat. După o perioadă în care, în sânul societății, negrul și albul erau categoric opuse, această societate trebuie acum să învețe să distingă un mai mare număr de nuanțe gri” (pag. 172).

Grigore Moldovan

„*Annales historici Presovienses*”, vol. 8/2008, 9/2009, 10/2010 ISSN 1336-7528

„*Annales historici Presovienses*” (AHP) este un periodic de specialitate care apare la Prešov (Slovacia) din anul 2001, fiind publicat de Institutul de Istorie care funcționează pe lângă Facultatea de Filosofie a Universității din Prešov (Slovacia) și de Centrul de Cercetări Socio-Istorice și de Istorie Culturală, centru de excelență, constituit în cadrul aceleiași universități.

Scoala istorică de la Prešov este binecunoscută în comunitatea istoricilor din Europa Centrală, din România și Transilvania inclusiv, ea devenind extrem de vizibilă în plan științific, editorial și al manifestărilor științifice din ultimele decenii. Periodicul sus-menționat exprimă probabil cel mai bine tendințele și ariile de interes ale istoricilor de la Prešov, fără ca revista să le fie destinată exclusiv lor.

Numerele pe care le-am avut la dispoziție înfățișează o mare varietate de subiecte abordate, de la analize pe fresce medievale, probleme de istorie confesională, geografie istorică, istorie economică, istorie urbană și până la istoria cărții și francmasonerie. Aria geografică în care se încadrează majoritatea contribuțiilor este jumătatea răsăriteană a Slovaciei de astăzi, iar din punct de vedere cronologic predomină studii de istorie medievală, premodernă și modernă și, desigur, de istorie contemporană.

Pentru a exemplifica varietatea tematică a studiilor publicate în cele mai recente numere ale „*Annales historici Presovienses*”, mă voi opri asupra câtorva dintre acestea. În nr. 10/2010 găsim un interesant articol semnat de Lucia Tokárová, *Cursul de mijloc al râului Torysa – importantă cale de comunicații în epoca romană, în contextul importurilor romane* (p. 31-53), în care autoarea analizează semnificațiile culturale, economice și politice ale unor produse romane (ceramică, fibule, obiecte de bronz și sticlă, monede), care au circulat dincolo de Limes, în Barbaricum, anume pe valea râului Torysa.

Dintre numeroasele studii dedicate istoriei confesionale și mai ales confesiunilor calvină și evanghelică din regiune, aș remarca articolul cunoscutului istoric Peter Kónya, *Biserica evanghelică și insurecția lui Francisc al II-lea Rákoczy* (nr. 8/2008, p. 72-89). Peter Kónya discută situația bisericii evanghelice înainte de insurecție, marcată de recatolicizare și persecuții, și analizează încercările de îmbunătățire a statutului acestei confesii în cursul insurecției. Măsurile legale luate de dieta de la Szécsény și altele au dus la îmbunătățirea statutului comunității evanghelice la nivelul orașelor, în

comunitățile rurale, la dezvoltarea educației confesionale evanghelice, la apariția unor publicații, nu în ultimul rând, la dezvoltarea conștiinței de sine a comunităților și a indivizilor. Autorul apreciază pozitiv rolul insurecției în istoria bisericii evanghelice, arătând că multe dintre manifestările din deceniile de mai târziu ale bisericii ca instituție și ale reprezentanților ei sunt consecințe ale câștigurilor dobândite în timpul insurecției. De remarcat că același autor publică în numărul 12/2012 un articol apropiat din punct de vedere tematic, anume *Ungaria de Sus și rolul ei în procesul de Reformă și Recatolicizare* (p. 75-89).

În deschiderea numărului 8/2008 găsim un articol interdisciplinar semnat de Marian Vizdal și Marek Vizdal, *Rezultatele utilizării programului Google Earth pentru prospecțiunile arheologice făcute în Câmpia slovacă de Răsărit și în regiunea Zaccarpatia din Ucraina* (p. 9-25).

Numerele revistei mai cuprind bibliografii și cronici ale activității instituțiilor editoare ale revistei și un număr important de recenzii ale unor publicații de specialitate apărute mai ales în Slovacia și Republica Cehă, dar și în Bielorusia, Marea Britanie, Polonia, Rusia, Ucraina, Ungaria etc.

Nu în ultimul rând, trebuie apreciate ținuta grafică a revistei, precum și faptul că fiecare articol (revista este publicată, cu mici excepții, în limba slovacă) are în deschidere un rezumat în limba engleză și o listă de cuvinte-cheie. Revista are vizibilitate prin faptul că, începând cu numărul 3/2003, este on-line în format full-text, putând fi astfel consultată cu ușurință.

Radu Mârza